

Izet Šabotić*

SAVREMENO INFORMACIJSKO OKRUŽENJE I DOSTUPNOST ARHIVSKIM INFORMACIJAMA

Izvlaček:

Sodobno informacijsko okolje in dostopnost do arhivskih informacij

Razvoj informacijskih tehnologij je močno vplival na arhivsko dejavnost, še zlasti na segment uporabe arhivskih informacij. Novi nosilci informacij so omogočili preprostejše in učinkovitejše dostopanje do informacij. Slednje so znatno približane uporabnikom. Novemu informacijskemu okolju so se prilagodili tudi arhivisti in uporabniki. Arhivska stroka si prizadeva za najoptimalnejši sistem, ki bo omogočal uporabo informacijskih tehnologij za učinkovito zaščito, upravljanje in uporabo arhivskih informacij. Vzpostavitev arhivskih informacijskih sistemov predvideva odgovor na vse kompleksnejše zahteve uporabnikov arhivskih informacij.

Ključne besede:

arhivi, arhivske informacije, informacijski sistemi, novi nosilci zapisa.

Abstract:

Contemporary Information Society and Access to Archival Information

The development of information technologies had a significant effect on archival activities, especially on the segment of using archival information. The appearance of new data carriers enabled a more simple and effective access to information, which is therefore brought closer to the user. In this new information ambiance archives and users also changed their functions. The archival profession is directed toward establishing the most optimal systems, which will use these information technologies for the purpose of effective protection, management and usage of archival information. Therefore today archival services are implementing archival information systems with a goal to promote all of the important components of the archives but especially the segment of managing and using archival information. The implementation of archival information systems represents the need to answer all of users' requirements, which are becoming more complex.

Key words:

archives, archival information, information systems, new data carriers.

UVODNE NAZNAKE

Dostupnost arhivskoj građi čini jednu od značajnih funkcija i zadataka arhiva. Ta funkcija je u znatnoj mjeri dobila na značaju u vremenu tranzicije društava kojima su obuhvaćene u poslednjih dvadesetak godina nekadašnje zemlje socijalističkog sistema. Proces dostupnosti arhivskim informacijama podrazumijeva prije svega zadovoljenje brojnih intelektualnih (naučnih, stručnih i kulturnih) i ličnih potreba vezanih za ostvarivanje građanskih i ljudskih prava. Pored toga, globalizacijski procesi u svijetu su nametnuli potrebu obezbjeđenja brze, jednostavne i potpune informacije savremenom čovjeku. Iz tih razloga se nameće

* Dr. Izet Šabotić, docent, arhivski savjetnik, direktor, Arhiv Tuzlanskog kantona, Ulica Franje Ledera 1, 75000 Tuzla, Bosna i Hercegovina.

veliki broj pitanja koja se tiču potreba obezbjeđenja optimalnih uslova za stavljanje arhivske informacije u funkciju.

U sveukupnom obimu posjednika informacija, danas arhivi zauzimaju značajno mjesto. Stoga se nameće logično pitanje, kako arhivsku informaciju učiniti jednostavno dostupnom za brojne potrebe društva i pojedinca. Proces iznalaženja najjednostavnijih rješenja pristupu informacija je potreba odgovora na sve veći interes šire zajednice i pojedinca za arhivskom informacijom.

Na sudbinu arhivske informacije već duže vrijeme značajno utiče ubrzani razvoj informacijskih tehnologija, a s tim u vezi i značaj novih elektronskih nosača zapisa i on-line pristupa arhivskoj informaciji. Upravo ambijent novostvorenog savremenog informacijskog okruženja u značajnoj mjeri je odredio upotrebnu funkciju arhivske informacije. Savremeni nosači informacija dali su veliki doprinos boljem i jednostavnijem pristupu arhivskoj građi. No, informacijske tehnologije i savremeni nosači informacija nisu sami sebi dovoljni kako bi se poboljšao pristup arhivskoj informaciji, već je neophodno izgraditi valjan arhivsko informacijski sistem, poštujući pri tome niz stručnih i zakonskih postupaka i normi.

Novi nosači informacija, pored toga što su omogućili jednostavniji i efikasniji pristup arhivskim informacijama i istu približili korisnicima, otvorili su i niz važnih pitanja na koje arhivska struka treba da da odgovore. Neka od tih pitanja vezana su za potrebu izgradnje i poštivanja validne zakonske regulative u postupku zaštite, upravljanja i korištenja arhivskih informacija, obezbjeđenja neophodnih finansijskih i kadrovskih pretpostavki za uspostavu arhivskog informacijskog sistema, gdje pristup arhivskim informacijama zauzima značajno mjesto, održivosti i stavljanje u funkciju arhivskog informacionog sistema za potrebe zaštite, upravljanja i korištenja arhivskih informacija i dr. Uspostava savremenog informacijskog okruženja treba biti važnim posticajem razvoja i unapređenja arhivske struke, posebno u segmentu pristupa arhivskim informacijama. Razvoj informacijskih tehnologija treba za arhivsku struku biti važan podsticaj ka uspostavi arhiva kao funkcionalnih ustanova neophodnih društvu i pojedincu.

UTICAJ INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA NA PROCES KORIŠTENJA ARHIVSKIH INFORMACIJA

Načelo javnosti arhivske informacije je jedno od bitnih načela, koje ima dugu tradiciju započetu još u vrijeme Francuske revolucije. Od tada, pa sve do danas, različita su iskustva po pitanju slobode pristupa arhivskoj građi. Danas se s pravom postavlja pitanje koliko se to u arhivskoj doktrini i praksi poklanja pažnje pitanju pristupa arhivskoj informaciji i koliko su to arhivi i arhivski djelatnici učinili kako bi zadovoljili potrebe i zahtjeve korisnika. Naime, praksa ukazuje da su na planu korištenja arhivskih informacija postojala i još uvijek postoje brojna ograničenja i limitiranost korisnika na pravo pristupa informacijama. Ta ograničenja su zakonske, ali i praktično - proceduralne naravi.

Danas postoji brojno zakonodavstvo koje se na posredan, ili pak, neposredan način tiče problematike pristupa, odnosno korištenja arhivske građe. Propisi su doneseni na međunarodnoj razini (međunarodni pravni i društveni akti) i na nacionalnim razinama. Na međunarodnoj razini ne postoji izravan međunarodni pravni akt koji utvrđuje problematiku pristupa informacijama. Najbliže je ova problematika tretirana aktom Komiteta za kulturu Evropske unije iz 1996. godine,

kao društvenom aktu, koji u nacrtu Preporuke o dostupnosti arhivskoj građi značajnije tretira ovu problematiku.¹

Na nacionalnim nivoima doneseno je više, kako posebnih, tako i posrednih propisa koji uređuju problematiku pristupa arhivskoj informaciji. Tako je i u Bosni i Hercegovini donijet veći broj propisa koji se odnose na ovu problematiku. Svakako najznačajniji među njima su Zakon o slobodi pristupa informacijama,² te set propisa iz oblasti arhivske djelatnosti,³ ali na ovu oblast značajno utiču i Zakon o zaštiti ličnih podataka,⁴ Zakon o zaštiti tajnih podataka⁵ i Pravilnik o sigurnosti podataka.⁶ Ono što je karakteristično za navedene propise, jeste da isti pored toga što značajno uređuju oblasti korištenja informacija, međusobnom kolizijom u znatnoj mjeri usložnjavaju postupak pristupa arhivskoj informaciji. Tako Zakon o slobodi pristupa informacijama uglavnom tretira arhivske informacije koje imaju operativni javni karakter, i u praksi se ova vrsta javne informacije koristi za ostvarivanje širokog spektra građanskih prava korisnika. No, puno je odredaba ovog Zakona koji onemogućavaju jednostavan pristup informacijama. Ovaj propis obuhvata i segment korištenja arhivske informacije pohranjene u arhivu, gdje je ova problematika posebno tretirana i odredbama arhivskog zakonodavstva. Zakon o zaštiti ličnih informacija i Zakon o zaštiti tajnih informacija u značajnoj mjeri limitiraju pravo na informaciju korisniku. Otežavajuća okolnost u primjeni ovih propisa na planu slobode pristupa informacijama predstavlja neadekvatnost sredenosti i pripremljenosti arhivskih informacija za korištenje, što u mnogome utiče na ostvarivi nivo i stepen poštivanja građanskih prava po ovoj osnovi.

Bitnim segmentom rada arhiva smatra se korištenje arhivske informacije za naučno-kulturne, kao i za potrebe ostvarivanja prava korisnika po različitim osnovama. Za potrebe nauke, posebno historijske, u arhivima se primjenjuje praksa usklađena sa zakonskom i normativnom regulativom korištenja arhivskih fondova i zbirki, kao i obavještajnih i naučno-informativnih sredstava. No, u posljednje vrijeme evidentna je činjenica da se klasični način korištenja arhivske građe za naučne potrebe sve više napušta, ne samo u praksi arhiva zemalja razvijenog svijeta, već i u arhivima zemalja u razvoju, kao što je Bosna i Hercegovina. Na ovaj segment arhivske djelatnosti posebnog uticaja imao je razvoj informacijskih tehnologija. Digitalizacija arhivskih fondova i zbirki posebno je uticala na promjenu sistema korištenja arhivskih informacija uopćeno, kako onih vezanih za naučne potrebe, tako i onih za brojne operativne potrebe. Korisnici jednostavnije, brže i efikasnije dolaze do željenih arhivskih informacija. U postupku korištenja arhivskih informacija na novim nosačima značajno je skraćeno vrijeme korištenja, a efekti su znatno bolji. S druge strane evidentni su pozitivni efekti primjene novih nosača i u arhivima. U procesu korištenja digitalizirane arhivske građe znatno je smanjen napor arhivskih djelatnika koji pripremaju arhivske informacije za korištenje, uštede vremena su značajne. Na ovaj način, arhivska informacija nastala u izvornom obliku spašena od

¹ Dr. Peter Pavel Klasinc, *Neki aspekti do dostupnosti arhivske građe danas*, Zbornik radova sa savjetovanja Društva arhivskih radnika Vojvodine, Novi Sad, 17.-18. decembar 2009 (dalje: Peter Pavel Klasinc, *Neki aspekti do dostupnosti arhivske građe danas*), Novi Sad, 2010, str. 289.

² Sl. glasnik Bosne i Hercegovine, br. 49 /2000.

³ U Bosni i Hercegovini su doneseni arhivski propisi na nivou države (Zakon o arhivskoj građi i arhivu Bosne i Hercegovine, Službeni glasnik BiH, br. 16 /2001,) entiteta (Zakon o arhivskoj građi i Arhivu Federacije (Sl. novine Federacije BiH, br. 45/2002., Zakon o arhivskoj građi i Arhivu RS, Službeni glasnik RS br. 119/2008), te na nivou kantona (Zakon o arhivskoj djelatnosti TK, br. 15/2000).

⁴ Sl. glasnik Bosne i Hercegovine, br. 32 /2004.

⁵ Sl. glasnik Bosne i Hercegovine, br. 54 /2005.

⁶ Sl. glasnik Bosne i Hercegovine, br. 39/2002.

daljeg habanja i drugih oštećenja koja su bila prisutna u procesu korištenja iste u ranijem vremenu.

Pozitivni efekti korištenja digitalizirane arhivske informacije vidljivi su i kad je riječ o stavljanju arhivske građe u funkciju za potrebe korisnika za ostvarivanje brojnih ljudskih i građanskih prava. Postojanje digitalne arhivske informacije utiče na pojednostavljenje postupka podnošenja i rješavanja zahtjeva po pitanju korištenja digitalizirane građe. Elektronsku - digitaliziranu informaciju je moguće korisnički staviti u funkciju putem Interneta, na razdaljinu, bez neposrednog kontaktiranja korisnika i arhiva. Jednostavniji i efikasniji pristup elektronskim informacijama u značajnoj mjeri doprinosi i boljoj popularizaciji arhiva i arhivske djelatnosti u društvenoj zajednici. Efekti bi bili znatno bolji da se ovdje ne radi o ograničenom broju digitaliziranih arhivskih informacija u odnosu na ukupan broj istih, tako da se danas mala količina arhivskih informacija može koristiti na savremeni način.

Opće prisutan problem na planu korištenja arhivske informacije u arhivima, jeste neprilagođenost arhiva za korisnike s posebnim potrebama, kao što su invalidi, slijepi osobe, osobe koje se otežano kreću. Arhivi nisu ništa učinili kako bi olakšali pristup ovim osobama, stoga je jako prihvatljivo za ovu vrstu korisnika korištenje arhivskih informacija elektronskim putem, putem Interneta.⁷ Osim što arhivi nisu prilagodljivi invalidnim osobama, ni obavještajna i naučno-informativna sredstva u arhivima nisu prilagodljiva slijepim i slabovidnim osobama, niti su arhivski djelatnici posebno educirani za potrebe ove vrste korisnika.

Kako su evidentne prednosti primjene novih tehnologija i novih nosača zapisa u arhivskoj djelatnosti, postavlja se pitanje u kolikoj su mjeri i na koji način te prednosti iskorištene. Posebno se postavlja pitanje u kolikoj mjeri su stavljene u funkciju digitalizirane arhivske informacije za potrebe korisnika. Mišljenja smo da i pored velikih mogućnosti i prednosti, nove informacijske tehnologije nisu u cijelosti našle primjenu u arhivskoj djelatnosti, tako da su i rezultati na tom planu ograničenog karaktera, posebno u arhivskim službama jednog broja zemalja u tranziciji.

U nekim arhivskim službama evropskih zemalja i onih u okruženju napravljeni su značajni pomaci na planu primjene novih informatičkih tehnologija u arhivskoj djelatnosti. Značajne pomake napravile su i arhivske službe Hrvatske i Slovenije, izgradnjom i uspostavom sopstvenih arhivskih informacionih sistema-programa. U Hrvatskoj je to sopstveni arhivski informacioni program poznat pod nazivom ARHinet, a u Sloveniji je posebno zanimljiv program švicarske kompanije Scope Solution A. G., poznat pod imenom scopeArchiv. Ovaj sistem našao je primjenu u više nacionalnih evropskih arhiva: Slovenije, Austrije, Švicarske, Albanije, Lihtenštajna, Luksemburga, te više regionalnih arhiva ovih država. To je arhivski informacioni program koji su prihvatili i slovenački regionalni arhivi. Postavlja se pitanje konkretnog doprinosa ovoga sistema arhivskoj struci, šta u stvari arhivi dobijaju ovim sistemom. Riječ je o sistemu koji pokriva sve standardne radne funkcije arhiva i ujedinje ih u jedinstven sistem. Sistem scopeArchiv predstavlja standardni softverski paket, prilagodljiv različitim arhivskim sredinama koji ima širok krug funkcija i jednostavan je za korištenje.

---

⁷ Peter Pavel Klasinc, *Neki aspekti do dostupnosti arhivske građe*, str. 291.

NEKI PRAVCI DJELOVANJA U PRIMJENI INFORMACIJSKIH TEHNOLOGIJA U ARHIVSKOJ DJELATNOSTI

Arhivi u svakoj zemlji imaju važnu ulogu čuvanja nacionalnog kulturnog blaga za buduće generacije i omogućavanje pristupa arhivskoj informaciji za korisnike. Arhivi danas čuvaju važne informacije kako za društvo i državu tako i za pojedince. Zato je veliki izazov ali i odgovornost čuvati, obrađivati, upravljati i učiniti dostupnom arhivsku informaciju. Tradicionalni način čuvanja i korištenja arhivske informacije ne može odgovoriti potrebama korisnika i zahtjevu vremena. Stoga danas moderne informacijske tehnologije daju nove, naprednije i bolje mogućnosti. Očekivanja korisnika arhivskih informacija primjenom novih tehnologija su znatno veća. Korisnici žele podjednostavljen pristup arhivskim informacijama, kako bi se pratio razvoj informacijskih tehnologija, te išli u skladu sa životnom dinamikom. Vrijeme u pravom smislu riječi postaje bitan faktor, racionalna potrošnja vremena jeste pozitivna stvar. Arhivi sve to moraju uzeti u obzir, te se moraju prilagoditi potrebama i očekivanjima korisnika i društva u cjelini. Ta prilagodljivost podrazumijeva veću primjenu informacijskih tehnologija u svim fazama rada arhiva, veću primjenu novih nosača informacija, te posebno uspostavu arhivskih informacionih sistema - programa u arhivskoj djelatnosti. Samo na taj način arhivi mogu odgovoriti zahtjevima vremena, korisnika i struke.

Arhivski informacioni sistem (AIS) je informatički program za upravljanje arhivom. Programske mogućnosti ovih sistema su različite. Neki su prilagodljivi za opis određenih fondova i arhivske građe, nudeći pristup arhivskim informacijama parcijalno i ograničeno. No mogućnosti arhivskih informacionih sistema mogu ići i u pravcu generalnog opisa fondova i zbirki, serija, dosijea i dokumenata, čime se stvara veća i bolja mogućnost korištenja istih. Potpuniju funkciju arhivi i arhivska građa će imati stvaranjem tzv. elektronskih arhiva, što nije konačno rješenje. Zato je potrebno iznaći najbolja rješenja koja nudi arhivski informacioni sistem, koji će arhivsku građu učiniti istovremeno izvjesnom, ali je i učiniti bližom korisnicima, što podrazumijeva podjednostavljenje korištenja arhivskih informacija.

Arhivski informacijski sistemi daju brojne mogućnosti i prednosti, među kojima su najznačajnije slijedeće:

- mogućnost opisa arhivske informacije u jednom sistemu u jednoj hijerarhiji;
- mogućnost kontrole i opisa na papiru i digitalno u jednom sistemu;
- mogućnost opisa prema utvrđenim standardima (ISAD (G), ISAAR (CPF));
- prilagođenost unošenja podataka;
- mogućnost ubacivanja, čuvanja i pristupa digitalnih zapisa;
- korištenje dodatnih alata za ubacivanje sadržaja;
- mogućnost upravljanja svim djelatnostima arhiva, uključujući i rad sa korisnicima;
- mogućnost prezentovanja materijala u posjedu arhiva na internetu.⁸

⁸ Dr. Martin Sturzlinger, *Jedan arhivski informacijski program za Bosnu i Hercegovinu, Arhivska praksa br. 13, str. 260-261.*

Primjena ovakvih arhivskih informacijskih sistema značajno doprinosi unapređenju arhiva, i njegovih važnih komponenti kao što su zaštita, upravljanje i posebno korištenje arhivske građe.

Činjenica je da uvođenje i uspostavljanje uzajamnih arhivskih informacionih sistema na osnovu važećih međunarodnih stručnih standarda zahtijeva znatne organizacijske pripreme u smislu uspostavljanja i formaliziranja arhivskih stručnih procesa i stanja pojedinih arhivskih institucija.⁹ Uspostava arhivskih informacionih sistema podrazumijeva obiman finansijski i organizacijski zahtjev. No, ukoliko arhivi žele da budu funkcionalne arhivske ustanove koje mogu odgovoriti zahtjevima vremena i korisnika, moraju ozbiljno računati na uspostavi arhivskih informacionih sistema.

Postojeće stanje na planu primjene informacijskih sistema u svrhu poboljšanja uslova korištenja arhivskih informacija u Bosni i Hercegovini nije zadovoljavajuće. Danas se u Bosni i Hercegovini na Internet prezentacijama arhiva mogu pronaći veoma oskudni podaci o arhivskim fondovima i zbirkama. To su uglavnom podaci koji su manje sadržajni od podataka datih u vodičima u klasičnom obliku. Internet prezentacije arhiva su nepotpune i površne, te nemaju značajnu funkciju u smislu poboljšanja uvjeta korištenja arhivskih informacija. Veoma je mali broj arhivskih dokumenata, pa i objavljenih naučno-informativnih sredstava dostupan on-line, preko Interneta. Takvo stanje potrebno je mijenjati. Za bolju funkcionalnost arhiva i bolju iskorištenost arhivskih informacija neophodno je stvoriti tzv. Web archive uz uspostavu funkcionalnih arhivskih informacionih sistema.

Ono što sa sigurnošću možemo kazati jeste da su elektronski zapisi i novi nosači informacija u znatnoj mjeri promijenili rad, ulogu i funkciju arhiva. Klasični metodi zaštite, upravljanja i korištenja arhivskih informacija ne odgovaraju novim elektronskim informacijama. Stoga se pred arhivskom strukom otvaraju brojna nova pitanja vezana za zaštitu, upravljanje i korištenje elektronskih arhivskih informacija. Digitalna arhivska informacija u ovim okolnostima dobija na značaju, njena funkcija je sve važnija. Ta važnost se ne ogleda samo u sadržaju informacija, već i kroz njen pravni, tehničko-organizacijski, socijalni i kulturno-intelektualni kontekst, u kojem je stvaralac arhivske informacije egzistirao. Arhiv treba iskoristiti svoju društvenu i stručnu poziciju posrednika između arhivske informacije i korisnika. To upućuje da arhivi trebaju učiniti sve kako bi se nove informacijske tehnologije stavile u funkciju poboljšanja ambijenta jednostavnijeg korištenja arhivske informacije. Arhivi moraju osnažiti svoje Internet prezentacije i učiniti ih on-line dostupnim.

U postupku primjene i stavljanja u funkciju elektronskih zapisa i novih nosača zapisa neophodno je koristiti se iskustvima biblioteka i informacijskih stručnjaka. Nove informacijske tehnologije daju mogućnost međusobnog umrežavanja arhiva, ali i umrežavanja arhiva sa drugim ustanovama. On-line dostupnošću građe arhivi dobijaju na značaju i funkciji, posebno što se sve više iskazuje interes korisnika za uslugama arhiva u razne svrhe. Tako da arhivi danas predstavljaju nezaobilazne baze podataka. Primjenom digitalnih informacija, kreiranjem elektronskog okruženja možemo doprinijeti boljoj iskorištenosti arhivske informacije i jačoj i boljoj funkciji arhiva.

---

⁹ Selma Isić, *Informatizacija arhivske djelatnosti u Bosni i Hercegovini*, Arhivska praksa br. 13, str. 256.

ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Razvoj novih informacijskih tehnologija, te novih nosača zapisa imao je velikog uticaja na arhivsku djelatnost i rad arhiva u svim segmentima. Taj uticaj je posebno izražen u segmentu pristupa i korištenja arhivskih informacija. Novi nosači arhivskih informacija daju mogućnost jednostavnijeg i efikasnijeg pristupa informacijama. Primjenom novih nosača arhivskih zapisa došlo je do promjene uloge i funkcije arhiva. Oni su danas svojevrsni multimedijalni informacijski centri. Za arhivsku struku danas se više ne postavlja pitanje on-line dostupnosti arhivske informacije, to je postalo njenom potrebom.

U novom informatičkom ambijentu svoje funkcije promijenili su i arhivi i korisnici. Arhivi nastoje da informacijske tehnologije stave u funkciju efikasnije zaštite, upravljanja i korištenja arhivske informacije. To omogućava da korisnici što jednostavnije dođu do strategije koja će im omogućiti pristup željenoj arhivskoj informaciji.

Arhivska struka treba težiti uspostavi najoptimalnijeg arhivskog informacionog sistema-programa, koji će svojim opisom i dostupnošću arhivske informacije učiniti sve kako bi ista bila izvjesna i jednostavna za korištenje. Uspostava arhivskih informacionih sistema podrazumijeva, između ostalog potrebu odgovora na zahtjev korisnika, s ciljem da se kroz uspostavu arhivskih informacionih sistema stekne povjerenje korisnika, ali i bolji imidž arhiva, te bolja podrška od strane države i društvene zajednice.

Novi arhivski informacioni sistemi pokazuju prednost i uticaj novog informacionog okruženja na stvaranju povoljnijeg ambijenta na planu zaštite i stavljanja arhivske informacije u funkciju.

Njihovom primjenom stvaraju se bolji, lakši, kvalitetniji i cjelovitiji pristupi arhivskoj informaciji od strane korisnika. Kako bi rezultati na tom planu bili bolji neophodno je više stručnog, finansijskog ulaganja, što je potreba i struke i društva.

SUMMARY

CONTEMPORARY INFORMATION SOCIETY AND ACCESS TO ARCHIVAL INFORMATION

Development of new information technologies and the emergence of new recording mediums had a large impact on the archival work and the work of archives in all its segments. This effect is particularly pronounced in the area of access and use of archival information. New carriers provide the ability to easily and more efficiently access archival information. With the application of new carriers of archives, there was a change of roles and functions of archives. They are today a kind of multimedia information centers. For archival profession today there is no longer a question of on-line access to archival information, it has become an imperative.

In the new IT environment the functions of archives and users have changed. Archives are trying to use the information technology more effectively for the protection, management and use of archival information. It

allows users to easily reach the strategies that will enable them to access archival information.

The archival profession should strive to establish an optimal archival information system - software that will, with its descriptions and availability to access archival information, do everything in order to archive information, which will be certain and easy to use. The implementation of archival information systems involves the need to answer users' requests, in order to gain their trust, but also to achieve a better image of the archives and better support from the government and the community.

The new archival information systems are increasingly applied and show the advantage and the impact of the new information environment to create a favorable environment for protecting and putting the information in the archives in function.

By using archival information systems and new carriers in the archives provides better, easier and more comprehensive approaches for access to archival information from the user. Results in this area are necessary to make archives a more professional institution and a priority for financial investments by the state and society.